

گردشگری کشاورزی: بررسی آیین‌ها و جشن‌های کشاورزی به عنوان زمینه‌ای برای تنوع بخشی به اقتصاد روستایی (جشن شانادر شهرستان ارومیه)

منیژه احمدی ۱، ابوذر بهامین ۲

استاد یار گروه جغرافیا دانشگاه زنجان

دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیادانشگاه زنجان

ahmadi.manijeh@znu.ac.ir

گردشگری کشاورزی به عنوان یکی از شاخه‌های گردشگری طی دو دهه اخیر مورد توجه کارشناسان، برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران قرار گرفته است. این نوع گردشگری ارتباط عمیق و ریشه داری با محیط های روستایی داشته و به بهره گیری از فعالیتهای کشاورزی در راستای اوقات فراغت گردشگران تأکید دارد. ضمن اینکه برگزاری آیین‌ها، جشن‌ها و مراسم مربوط به کشاورزی را نیز شامل می‌شود. سرزمین ایران با برخورداری از سابقه چند هزارساله در زمینه کشاورزی دارای آداب، رسوم و آیین‌های متعددی در ارتباط با کشاورزی است که بهره گیری از آن می‌تواند گامی مهم در جهت حفظ پایداری و تنوع بخشی به معیشت روستایی باشد. در این میان برگزاری برخی از جشن‌ها و آیین‌ها از شهرت زیادی برخوردار است که جشن انگور و یا در اصطلاح محلی "شانادر" یکی از آنهاست. خاستگاه و برگزاری این جشن در شهرستان ارومیه در استان آذربایجان غربی است. این استان از دیرباز به عنوان یکی از قطب‌های کشاورزی، از توان تولید محصولات با کیفیت بالایی برخوردار است که یکی از این محصولات، انگور می باشد. به تبعیت از این امر، با توجه به قدمت فعالیتهای کشاورزی در این منطقه، آیینهای مختلف مربوط به محصولات مهم کشاورزی نیز در این زمینه شکل گرفته است. این آیین، قدمتی سه هزار ساله دارد و همه ساله در آخر فصل تابستان و همزمان با برداشت انگور با شکوه خاصی برگزار می گردد و جمع کنیری از علاقمندان به فرهنگ و سنت آذربایجان از شهرهای مختلف کشور و حتی کشورهای همسایه در آن شرکت می‌نمایند. از این رو استفاده از پتانسیل این نوع آیین‌ها و جشن‌ها با هدف توسعه و ایجاد درآمد برای روستاییان و تولیدکنندگان محصولات کشاورزی ضروری است. پژوهش حاضر با هدف بررسی و امکان سنجی ایجاد و گسترش گردشگری کشاورزی با تأکید بر آیین‌ها و جشن‌ها است. روش تحقیق توصیفی - تحلیلی است و نوع پژوهش، کاربردی و با استفاده از روش کتابخانه ای و میدانی (مشاهده و مصاحبه) است. یافته‌های پژوهش حاضر بیانگر آن است که جشن و آیین شانادر و سایر جشن‌ها و آیین‌های کشاورزی توانایی جذب گردشگر به مناطق روستایی و ایجاد درآمد به منظور تنوع بخشی، پایداری و استمرار فعالیتهای اقتصادی را دارند.

واژه‌های کلیدی: گردشگری کشاورزی، توسعه پایدار روستایی، جشن شانادر، شهرستان ارومیه